

SJÖRÄDDNINGSHANDBOK

2006

2. SC

**Search and rescue Co-ordinator
Chef för sjöräddningstjänsten**

SJÖRÄDDNINGSHANDBOK

2006

2. SC

Search and rescue Co-ordinator
Chef för sjöräddningstjänsten

Gränsbevakningsväsendet
Gräns- och sjöbevakningsskolan
PB 5
02151 Esbo

Nät version och uppdatering:
www.raja.fi/meripelastusopas2006

ISBN 952-491-123-X (pdf. mapp)
952-491-125-6 (pdf. del 2)

1. upplaga 2006

Edita Prima Ab, Helsingfors 2006

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2.	LEDAREN FÖR SJÖRÄDDNINGSTJÄNSTEN (SEARCH AND RESCUE CO-ORDINATOR, SC)	4
2.1	Administrativa uppgifter	4
2.2	Operativa uppgifter	5
2.2.1.	Säkerställande av verksamheten i den operativa organisationen ...	5
2.2.2.	Arbete i ledningsgruppen	5
2.2.3.	Presstjänst och information	6

2. LEDAREN FÖR SJÖRÄDDNINGSTJÄNSTEN (SEARCH AND RESCUE CO-ORDINATOR, SC)

Sjöräddningstjänstens administrativa och operativa linje möts via ledaren för sjöräddningstjänsten. Ledaren för sjöräddningstjänsten är högsta instansen för sjöräddningstjänstens operativa linje.

Chefen för gränsbevakningsväsendet är förman för ledaren för sjöräddningstjänsten. Staben för gränsbevakningsväsendet är underställd chefen för gränsbevakningsväsendet och fungerar som SAR agency, dvs. den för sjöräddningen ansvariga myndigheten på riksnivå. SAR agency övervakar och kontrollerar sjöräddningstjänstens anvisningar och ger administrativa order gällande sjöräddningsverksamheten.

Kommendören för sjöbevakningssektionen är ledare för sjöräddningstjänsten inom sitt sjöräddningsdistrikt, dvs. inom området för sin sjöbevakningssektion, och ansvarar för sjöräddningsverksamheten. Ledaren för sjöräddningstjänsten har en heltidstjänst; kommendören för sjöbevakningssektionen eller biträdande kommendören för sjöbevakningssektionen som är ställföreträdande, skall hela tiden vara anträffbar via ett signalmedel.

De tjänstemän som kommendören separat utnämnt för uppgiften, är sjöbevakningssektionens vakthavande befäl. Vakthavande befälen är erfarna sjöbevakningsofficerare med kunskaper och färdigheter som krävs för uppgiften. De har fått sjöräddningsledarutbildning och har blivit anvisade uppgiften. I händelser som kräver omedelbar ledning är vakthavande befälet ställföreträdare för kommendören ända tills kommendören tar ledningen, samt i händelser som inte kräver att kommendören direkt deltar.

Med ledare för sjöräddningstjänsten avses i denna handbok kommendören för sjöbevakningssektionen, biträdande kommendören som är ställföreträdande eller sjöbevakningssektionens vakthavande befäl. I handboken används sjöräddningstjänstens benämningar.

Ledaren för sjöräddningstjänsten har både administrativa och operativa uppgifter.

2.1 Administrativa uppgifter

Med de administrativa uppgifterna eftersträvas effektiv organisering av sjöräddningsverksamheten inom ansvarsområdet. Detta inkluderar bl.a.

1. säkerställande av verksamheten i sjöräddningstjänstens ledningscentraler,
2. administrativ anvisning av uppgifter som vakthavande befäl och sjöräddningsledare
3. administrativ anvisning av uppgifter som sjöräddningsenheter
4. effektivt upprätthållande av beredskapen i sjöbevakningssektionens sjöräddningsenheter
5. samarbete med intressegrupper och
6. presstjänst och information

2.2 Operativa uppgifter

Med de operativa uppgifter som ledaren för sjöräddningstjänsten har, eftersträvas effektivitet i hanteringen av farosituationer inom sjöräddningsverksamheten. De operativa uppgifterna kan grovt indelas i tre delar.

1. Säkerställande av verksamheten i den operativa organisationen
2. Arbete i ledningsgrupp
3. Situationsenlig presstjänst och information

2.2.1 Säkerställande av verksamheten i den operativa organisationen

Ledaren för sjöräddningstjänsten skall säkra att operatörerna inom den operativa organisationen behärskar sina uppgifter i en sjöräddningssituation. Inom detta område har ledaren för sjöräddningstjänsten som huvudsaklig uppgift att stöda sjöräddningsledarens verksamhet och säkra funktionskapaciteten. Det kan t.o.m. bli aktuellt att friställa sjöräddningsledaren av operativa orsaker eller på sjöräddningsledarens egen begäran. Också de personer som är underställda sjöräddningsledaren (ledaren på olycksplatsen, koordinatören för flygverksamheten, ledaren för räddnings- och efterspaningsenheten) skall kunna handla sakenligt och detta bör säkerställas på initiativ av ledaren för sjöräddningstjänsten.

I den operativa sjöräddningsverksamheten är sjöräddningsledaren direkt underställd ledaren för sjöräddningstjänsten. Sjøräddningsledaren ansvarar för efterspaning och räddning av människor i fara till havs.

2.2.2 Arbetet i ledningsgruppen

Med ledningsgrupp avses i denna punkt av handboken sjöräddningsdistriktets operativa ledningsgrupp. Ledaren på olycksplatsen och de övriga myndigheterna kan också ha ledningsgrupper.

I sjöräddningsdistriktets operativa ledningsgrupp är de viktigaste intressegrupperna representerade. T.ex. följande instanser kan vara representerade:

- räddningsväsendet
- sjöfartsmyndigheterna
- polisen
- försvarsmakten
- social- och hälsovårdsväsendet
- miljömyndigheterna
- rederier
- fartygsspedition.

Ledningsgruppen sammankallas vid behov t.ex. i flertypsolyckor och storolycksituationer. Ledningsgruppen kan ha standardsammansättning eller också kan medlemmarna inkallas separat enligt behov. Ledaren för sjöräddningstjänsten är ordförande för ledningsgruppen. Ledningsgruppens viktigaste uppgift är att skaffa resurser för sjöräddningsverksamheten och för sjöräddningsledaren i synnerhet, samt att säkra samarbete såväl mellan myndigheterna som mellan intressegrupperna.

Ledningsgruppen arbetar i ett eget utrymme. Ledaren för sjöräddningstjänsten eller sjöräddningsledaren fattar beslut om att inkalla ledningsgruppen.

2.2.3 Presstjänst och information

Det är en svår uppgift att anpassa informeringen under en sjöräddningssituation. Ledaren för sjöräddningstjänsten behöver inte själv sköta informeringen men måste organisera den på ett eller annat sätt. I storolyckssituationer innebär detta, att en separat organisation behövs. De aktiva operativa ledarna (SMC, OSC, ACO, SRU, olycksfartyget) bör i ingen händelse belastas med informeringsansvaret. De har sin egen viktiga uppgift och denna försvåras om informeringen måste skötas. De aktiva operativa ledarnas uppgift är inte att informera utan att leda efterspaningen och räddningen av människor.

Informationsverksamheten bör ha beredskap för situationsenlig informering, presskonferenser, bulletiner och kommunikation med utländsk media på engelska. Detta kräver flera personers arbetsinsats i en storolyckssituation. Sjøräddningstjänstens ledningscentraler kan bli tvungna att sköta informeringen i början av situationen, men ledaren för sjöräddningstjänsten skall begränsa tiden till ett minimum.

Exempel på hurtant operativt arbete ledaren för sjöräddningstjänsten utför i en sjöräddningssituation

Ett passagerarfartyg som trafikerar mellan Finland och Sverige skickar ett nödmeddelande när det befinner sig mitt i skärgården. Fartyget har fått bottenkänning och befälhavaren är inte säker på om passagerarna ombord (ca 1 000 människor) måste evakueras, om det finns risk för att fartyget kantrar eller om det redan finns skadade ombord som måste evakueras. Om situationen är oklar måste man förbereda sig på det värsta.

Media belastar sjöräddningscentralen hårt.

Sjøräddningsledaren fastställer graden av farosituation till en nödsituation och definierar den som en storolycka. Centralen får förstärkning genom att inkalla hela centralpersonalen som är ledig. Vakthavande befälet och sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp inkallas.

Vakthavande befälet anländer till sjöräddningscentralen och sjöräddningsledaren ger en kort briefing om situationen. Efter att ha säkrat verksamheten i centralen larmar vakthavande befälet kommandören och nyckelpersonerna inom staben.

Efter att ha förhandlat med sjöräddningsledaren övertar vakthavande befälet ansvaret för informeringen. Sjøräddningscentralen förstärks och fler operatörer står till sjöräddningsledarens förfogande.

Medlemmarna i sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp börjar anlända. Likaså kommandören. När informeringen organiserats med hjälp av operatörer som utsetts av sjöräddningsledaren, lösgör sig vakthavande befälet från denna uppgift för en stund. Vakthavande befälet ger en kort briefing om situationen åt kommandören

och sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp som inleder sitt arbete som stöd för sjöräddningsledaren.

Informationsorganisationen sammanställs av stabspersonalen inom sjöbevakningssektionen. Enligt order av kommandören, leder chefen för personalbyrån verksamheten.

Räddningsoperationen kräver omfattande samarbete med intressegrupperna. Med hjälp av arbetet inom ledningsgruppen sammanpassas räddningsväsendets, polisens, miljömyndigheternas, sjöfartsmyndigheternas, försvarsmaktens, social- och hälsovårdsväsendets samt rederiets aktiviteter effektivt till en helhet som stöder räddningsaktionerna.

Informationsorganisationen börjar fungera. För media, även utländsk, hålls en presskonferens där ledningsgruppen framträder.

Arbetet med att rädda människoliv fortsätter i centralen. Vakthavande befälet arbetar i centralen. Han eller hon skall fungera som länk mellan centralen, informationsorganisationen och ledningsgruppen.

Detta exempel torde belysa den roll som ledaren för sjöräddningstjänsten har som allmän ledare för operationen. Ledaren (SC) delegerar sina befogenheter åt vakthavande befälet och ledaren för informationsorganisationen, samtidigt som han själv fungerar i den nyckeluppgift han bestämt, i detta fall som ordförande för sjöräddningsdistriktets ledningsgrupp.

